

Datum
2020-12-17

Fastighetsägare till
flerbostadshus samt
bostadsrättsföreningar i
Mörbylånga kommun

Uppmaning att mäta, åtgärda och rapportera radon

Radon är en radioaktiv gas som bildas naturligt i berggrunden när radium sönderfaller. Långvarig exponering för radongas ökar risken att utveckla lungcancer. Radon kan komma in i byggnader från marken, byggnadsmaterialet eller hushållsvattnet. Radon är den strålkälla som ger den högsta exponeringen av joniserande strålning till allmänheten. Det enda sättet att upptäcka radon är att mäta.

Miljöverksamheten i Mörbylånga kommun har tillsyn över radon i flerbostadshus i kommunen och kan ställa krav på att fastighetsägare ska mäta och redovisa radongashalten. För beslut och granskning av mätningarna tas en avgift ut.

Ni behöver senast den 30 juni 2021 redovisa till miljöverksamheten att ni har mätt radon. Om gränsvärden överskrids, ska en åtgärdsplan lämnas in tillsammans med resultaten från radonmätningarna.

När ni låtit åtgärda radonhalter som ligger över 200 Bq/m³ och kontrollmätt dessa ska rapportering av arbetet ske till tillsynsmyndigheten. Om möjligt redovisas åtgärder och kontrollmätningar samtidigt med de först uppmätta radonhalterna.

Varför har ni fått denna uppmaning?

Ni har fått denna uppmaning för att ni äger minst en fastighet där radonkontroll bör utföras. Uppmaningen är en del av miljöverksamhets tillsyn.

Ni som fastighetsägare omfattas av miljöbalken och är ansvariga för att bostäderna i era fastigheter inte utgör en hälsorisk för de boende. Folkhälsomyndighetens riktvärde för radon i bostäder är 200 Bq/m³. Vid högre halter är radon en hälsorisk som ska åtgärdas.

Vi vill med denna uppmaning och radonvägledning ge er som fastighetsägare den information och det stöd ni behöver för att uppfylla ert ansvar när det gäller radonkontroll.

Målet med miljöverksamhetens tillsyn är att alla flerbostadsfastigheter, skolor och förskolor i Mörbylånga kommun ska radonmätas och ha radonhalter under 200 Bq/m³. Vi kan på så sätt bland annat förebygga och minska antalet fall av lungcancer.

Ägarförhållanden

Om styrelse eller förvaltare byts ut är det viktigt att ni lämnar vidare denna uppmaning till dem. Detsamma gäller vid ägarbyte.

Om ni är flera delägare till en och samma fastighet kommer samtliga fastighetsägare att nås av denna uppmaning. Det räcker att ni redovisar fastighetsuppgifter och radonresultat en gång till miljöverksamheten, men det är viktigt att ägarförhållandena tydligt framgår.

Hur ska ni göra?

I korthet ska ni mäta radon genom långtidsmätningar i minst två, gärna tre, månader under den kalla årstiden 1 oktober till 30 april. Korttidsmätningar godkänns inte eftersom de enligt Strålsäkerhetsmyndigheten är för osäkra för att ligga till grund för att kunna bedöma om radonhalten i bostäderna är en hälsorisk. Om ni redan har mätprotokoll ska ni kontrollera att mätning har utförts enligt *Radonvägledningen* innan ni skickar in redovisningen till miljöverksamheten.

Om det uppmäts radonhalter över 200 Bq/m³ ska ni ta hjälp av en fackman för att utreda orsaken och föreslå åtgärder, se mer info under rubriken nedan. När ni åtgärdat ska ni kontrollmäta att åtgärderna haft effekt och halterna kommit ner under referensnivån.

När ni är klara och har följt instruktionerna i *Radonvägledningen* ska ni skicka in mätprotokoll samt era fastighets- och fakturauppgifter till miljöverksamheten som registrerar och granskar uppgifterna.

Åtgärder

För att få hjälp att välja rätt åtgärd är det enklast att gå in på Strålsäkerhetsmyndighetens webbplats (www.ssm.se) där det finns en lista på utbildade konsulter och entreprenörer. Det är viktigt att se till att den som ska föreslå lämpliga åtgärder och den som ska granska och utföra åtgärderna har tillräcklig kunskap.

Det går sällan att ta bort radon helt, däremot kan man ofta med relativt enkla medel minska halten till långt under det gränsvärde som gäller. Några vanliga åtgärder för att minska radonhalten är att öka ventilationen, täta huset nedifrån vid markradon och installera en radonsug som skapar undertryck i huset.

Hur lång tid har ni på er?

Senast den 30 juni 2021 ska ni vara klara med mätningar av radon och vid överskridna gränsvärden ha tagit fram en åtgärdsplan för att åtgärda förhöjda radonhalter. Arbetet redovisas till miljöverksamheten. Tänk på att ni förutom att mäta alltså kan behöva åtgärda förhöjda halter och göra kontrollmätningar. Tänk på att radonmätningar bara kan göras under den kalla årstiden oktober-april. För att hinna alla steg bör ni sätta igång med radonarbetet så snart som möjligt. Om ni blir klara tidigare vill vi gärna att ni redovisar till oss så snart som möjligt.

Vad innebär det att kontrollera radon?

Information om hur ni ska gå tillväga finns i *Radonvägledningen* i detta utskick. I korthet mäter ni radon under vinterhalvåret genom att placera ut mätidosor i ett urval av bostäderna.

Mätidosorna och analysen av resultaten beställer ni av ett ackrediterat mätlaboratorium. Om ni uppmäter radonhalter över 200 Bq/m³ så behöver det utredas och åtgärdas med hjälp av en fackman. Hur stora åtgärder som behövs beror på orsaken till problemet.

Fastigheten är redan kontrollerad – vad ska ni göra då?

Om ni har mätresultat som inte har redovisats till miljöverksamheten ska ni kontrollera att mätningarna gjorts på rätt (*Radonvägledningen* - blå textruta). Där ser ni också vad som blir nästa steg för er.

Om ni har mätresultat som är mer än 10 år gamla ska ni göra en ny radonkontroll av fastigheten. Information om hur ni ska mäta finns i *Radonvägledningen* i detta utskick.

Vad händer när ni skickat in uppgifterna?

När miljöverksamheten fått in uppgifterna kommer vi att registrera och granska mätresultaten, samt era fastighetsuppgifter.

Om allt är komplett och mätresultaten är under 200 Bq/m³ så kommer vi att avsluta ärendet och skicka en bekräftelse till er. Därefter kommer vi att skicka ett timavgiftsbeslut och debitera för den tid vi lagt ner på ärendet.

Vad innebär tillsynsavgiften?

Miljöverksamhetens tillsyn finansieras genom avgifter som beslutas av kommunfullmäktige. Det innebär att ni kommer att debiteras för den tid vi arbetar med ert ärende. Tillsynsavgiften är för närvarande 959 kr per timme.

Måste ni följa uppmaningen? Vad händer om ni inte gör det?

Om ni inte följer uppmaningen och redovisar inom utsatt tid, kommer ni att få ett överklagningsbart beslut om att mäta, åtgärda, kontrollmäta och redovisa radon. Det kommer även att medföra mer tillsynstid och därmed en högre kostnad för er jämfört med om ni följer instruktionerna i denna uppmaning.

Hur får ni mer information?

Vi på miljöverksamheten som deltar i det här projektet är Lotta Lindeborg, 0485-470 49 samt Camilla Håkansson, 0485-470 87. Kontakta oss via e-post: charlotta.lindeborg@morbylanga.se camilla.hakansson@morbylanga.se

Mer information om att mäta radon finns på bland annat Strålskyddsmyndighetens webbplats:

<https://www.stralsakerhetsmyndigheten.se/omraden/radon/>